

PRIMERA OBSERVACIÓ D'UN MORETÓ DE COLLAR *Aythya collaris* PER AL CONJUNT DE LES ILLES BALEARS

Maties REBASSA ¹

SUMMARY.- *First observation of ring-necked duck Aythya collaris for the Balearic Islands. On 7th December 2007 a first-year male ring-necked duck Aythya collaris was observed and photographed at s'Albufera de Mallorca. If accepted, this will be the first record for anywhere in the Balearic Islands, even though in recent times this American duck has occurred fairly regularly during the winter months at certain sites on the Iberian peninsula.*

Key words: ring-necked duck, *Aythya collaris*, rarities, Mallorca, Balearic Islands.

Paraules clau: moretó de collar, *Aythya collaris*, rareses, Mallorca, Illes Balears.

¹ c/ Son Amonda, 9, baixos B. 07300 Inca (Balears)

El moretó de collar *Aythya collaris* és una anàtida nord-americana que a Europa es presenta com a divagant cada cop amb més freqüència. Dóna mostra d'això el fet que a Gran Bretanya, tot i que no es va poder observar el primer exemplar fins a l'any 1955, el 1993 l'espècie ja va ser retirada de la llista de rareses, degut a l'acumulació de registres (DE JUANA, 2006).

Això ve motivat segurament per l'espectacular augment d'efectius que aquest moretó ha experimentat a les seves àrees de cria (des d'Alaska fins a Terranova i Nova Anglaterra), i la seva expansió cap a àrees més orientals.

Es tracta d'una ànnera migradora, que a Amèrica passa l'hivern a terres més meridionals, davallant fins a les Índies Occidentals, Mèxic i Guatemala (CRAMP i SIMMONS, 1977), i essent regular fins a Panamà.

A Espanya es tenen, fins a l'any 2003, 65 observacions homologades que fan referència a 103 aus d'aquesta espècie, amb la següent distribució: 29

observacions a les illes Canàries, 15 a Galícia, 7 al litoral cantàbric, 7 al centre peninsular, 5 a Andalusia, 1 a la vall de l'Ebre i 1 a Catalunya. Fins al 2003 no va tenir lloc la primera citació a la façana mediterrània (una femella als Aiguamolls de l'Ampurdà observada dins el mes de novembre). A Espanya, tal i com ha passat a altres països europeus, les cites d'aquesta espècie han anat augmentant ràpidament: no va ser observada per primer cop fins al 1978, mentre que darrerament es solen anotar prop d'una dotzena d'aus cada any de mitja (DE JUANA, 2006).

El dia 7 de desembre de 2007, es va poder observar i fotografiar un mascle de primer any d'aquesta espècie americana a s'Albufera de Mallorca. L'observació es va produir a mig matí, en una bassa d'aigües fondes o llisser envoltada de canyissars, on hi descansava un important grup de moretons capvermells *Aythya ferina*, moretons de puput *Aythya fuligula*, fotges *Fulica atra* i algun soterí gros *Podiceps cristatus* (vegeu-ne foto 1 i 2).

Foto 1 i 2. Al centre, mascle jove de moretó de collar *Aythya collaris* observat a s'Albufera de Mallorca el 7 de desembre de 2007. Fotos: Maties Rebassa.

*Photos 1 and 2. In the centre, juvenile male ring-necked duck *Aythya collaris* observed at s'Albufera de Mallorca on 7th December 2007. Photos: Maties Rebassa.*

L'au va ser vista per espai d'una mitja hora, a distàncies que anaven des dels 150 fins al 70 metres. Durant bona part d'aquest temps l'au va ser vista dormint o descansant, amb el bec amagat entre les plomes del dors. De tant en tant l'au aixecava el cap i feia curtes nedades entre els altres moretons, amb comportament nerviós. En general, no permetia aproximacions excessives de les altres aus presents a la zona.

Descripció de l'au

Mida de l'au: au de mida molt semblant a la dels moretons de puput que tenia al costat, i per tant més petita que els moretons capvermells.

Estructura: molt semblant a la del moretó de puput, de la qual es diferenciava només per la cua, una mica més llarga i enlairada, i pel cap, amb una forma molt peculiar (triangular, amb la coroneta alta i estufada, i amb la zona de les galtes notablement més àmplia –vista frontalment– que la part alta del cap), i sense cap tipus de plomall.

Plomatge: inicialment molt semblant al del moretó de collar, amb cap, coll, pit i dors foscos, quasi negres, i amb els flancs més pàl·lids. En una observació més detallada, però, s'apreciaven subtils però clares diferències amb el moretó de puput, entre les quals s'ha de destacar que els flancs no eren blancs sinó grisencs, amb restes de plomes de color marró pàl·lid, i que presentava una osca més clara, quasi blanca, on el flanc s'ajunta amb el pit. Les iridiscències del cap eren una mescla de tons morats i, segons com incidia la llum, una mica verdosos a la part més alta de la coroneta.

Parts no emplomades: les cames no varen ser vistes en cap moment. L'ull era de color groc. Però els detalls més

diagnòstics es trobaven al bec. Aquest era de color gris plom amb una àmplia banda negra a la punta, precedida d'una franja subterminal blanca molt aparent, quasi de la mateixa gruixa que la banda negra de la punta. A la base del bec tenia també una franja blanca on aquest tocava les plomes del cap. Les narines estaven lleugerament envoltades de color blanquinós.

Reclam: no es va escoltar cap reclam de l'au en tot el temps de l'observació.

Conclusions

Si la present observació d'un mascle de moretó de collar s'homologa, passarà a constituir-se en la primera per al conjunt de les Illes Balears, ja que no apareix citada ni a les recopilacions existents (CLAVELL, 2002; FERRER *et al.*, 1986) ni als anuaris ornitològics (GOB, 2007). La identificació d'aquesta au dins el grup de moretons hagués resultat molt complicada si l'au no hagués aixecat el cap i mostrat el seu bec tricolor tan característic. Fins aquell moment, havia passat com un moretó de puput.

L'increment d'observacions d'aquesta espècie en els darrers anys, tant a Espanya com a altres països europeus, possiblement tinguí com a conseqüència nous avistaments a les nostres Illes. Caldrà estar atent, per tant, als grups de moretons hivernants, sobretot els grups de moretons de puput, i observarlos detingudament per a poder eventualment trobar nous exemplars d'aquesta aquàtica americana.

BIBLIOGRAFIA

CLAVELL, J. 2002. *Catàleg dels ocells dels Països Catalans (Catalunya, País Valen-*

- cià, Illes Balears, Catalunya Nord). Lynx Edicions.
- CRAMP, S. & SIMMONS, K.E.L. 1977. *The birds of the Western Palearctic. Vol. I. Ostrich to Ducks*. Oxford University Press. Oxford.
- DE JUANA, E. 2006. *Aves raras de Espanya: un catàleg de las especies de presentació ocasional*. Lynx Edicions.
- FERRER, X., MARTÍNEZ-VILALTA, A. i MUNTANER, J. 1986. *Història Natural dels Països Catalans. Vol.12. Ocells*. Enciclopèdia Catalana S.A., Barcelona.
- GOB, 2007. *AOB*, 2006. Volum 21. Palma.

(Rebut: 03.04.08; Acceptat: 10.04.08)